

Kurzuscím: Kontrasztív grammatika I. Morfológia

Típus: előadás

Kód: BTNM 413 MA

Heti óraszám: 2

Kreditszám: 2

Oktató: Iványi Zsuzsanna

A számonkérés módja: szóbeli vizsga

Leírás (5-15 sor):

Az előadás középpontjában olyan morfológiai kategóriák és jelenségek állnak, amelyek esetében a két nyelv jelentősen eltér egymástól és/vagy amelyek esetében nagyfokú interferencia veszélye áll fenn (szintetikus vs. analitikus szóalakok, igeszemlélet – különös tekintettel a szenvedő szerkezet alakjaira, igeidők, jelzős melléknevek, a névszó morfológiája, névelőhasználat, stb.). Miután a morfológiát – különösen a német nyelvben – nem lehet tisztán elhatárolni a szintakszistól, a tárgy több olyan morfoszintaktikai kérdést is tárgyal, amelyeket a kontrasztív szintaxis előadás terjedelmi okok miatt nem tud venni (determinánsok, szenvedő alakok, analitikus igeidő formák, stb.).

Tematika:

Hét	Téma
1.	Kontrasztív grammatika. A nyelvi rendszer és a grammatikai tudományágak rendszere. A német és magyar morfológia tipológiai – kontrasztív összehasonlítása. Szófajok.
2.	A névszók és nyelvtani kategóriái. A nyelvtani nem.
3.	A szám kategóriája. A névszó többes számának képzése. Csak egyes- és csak többes számban használatos főnevek. A szám használat kontrasztív vizsgálata.
4.	Az eset kategóriája. A névszó ragozása.
5.	Determinánsok és névelők. Kontrasztivitás a névelő használatban: Identifikálás, generalizálás, névszói állítmány, abszolút szuperlatívusz.
6.	Kontrasztivitás a névelő használatban: megszámlálhatatlan főnevek, értelmező jelző, tulajdonnevek, felsorolás, sorszámnevek, az eset kategóriájának jelölése.
7.	Az ige szófaja: definíció, nyelvtani kategóriák. Szám és személy. Az igék morfológiai csoportosítása és ragozása.
8.	Az igeszemlélet kategóriája: aktív, a folyamatot és állapotot kifejező szenvedő szerkezet és ezek magyar megfelelői. A szenvedő szerkezettel rokon nyelvi szerkezetek.
9.	Nyelvtani igeidő rendszer vs. objektív időészlelés. Az igeidők abszolút használatának kontrasztív összehasonlítása.
10.	A perfekt képzése <i>haben</i> és/vagy <i>sein</i> segédigével.
11.	A melléknév szófaja. Melléknevek ragozása.
12.	A névmás szófaja. A névmás és a determináns elkülönítése. A mutató névmás és nyelvtani funkciói.
13.	Az infinitív a német és a magyar nyelvben.
14.	A szemeszter anyagának összefoglalása és gyakorlása, kérdések megválaszolása.

Kötelező irodalom:

Az elektronikus Handapparatból letölthető oktató és gyakorló anyag

Pilarský, J. (Hrsg., 2018). Deutsch-ungarische kontrastive Grammatik. 2., durchgesehene und ergänzte Auflage. Band 2. Debrecen: Debrecen University Press.